

Kijken met je handen

Lees- en verteltekst — groep 3 t/m 5

KUNSTMUSEUM
DEN HAAG

Voor de leerkracht

Informatie over De Haagse School

Rond 1860 kent Den Haag een bloeiend kunst-klimaat. Kunstenaars als Jozef Israëls, de gebroeders Maris, Jan Hendrik Weissenbruch en Hendrik Willem Mesdag vestigen zich in de hofstad en leggen de wereld om hen heen op vernieuwende wijze vast. Hun leermeesters van de romantiek idealiseerden landschappen, maar deze groep schilders gaat de buitenlucht in en kiest voor een realistische weergave. Ze zijn vooral meesters in de weergave van grootse luchten en de reflectie van licht op het water.

De Haagse School is zeer succesvol: de kunststroming domineert de kunsthandel tot aan de Eerste Wereldoorlog, inspireert jongere schilders als Breitner en Van Gogh, en spreekt tot op de dag van vandaag tot de verbeelding. De meeste schilderijen van de Haagse School tonen het Hollandse landschap. Dankzij de

productie van kant-en-klare verf in tubes en de aanleg van nieuwe spoorlijnen, kunnen de kunstenaars erop uit trekken en in de buitenlucht werken. Hier maken zij tal van olieverfstudies, die tijdens de koudere wintermaanden in het atelier dienen als inspiratiemateriaal. Hoewel de landschappen dus op een realistische manier zijn geschilderd, geven ze niet altijd een exacte situatie weer.

De schilders van de Haagse School stonden aan de wieg van Kunstmuseum Den Haag: zij behoorden in 1866 tot de medeoprichters van het museum. Kunstenaars als Anton Mauve en Jan Hendrik Weissenbruch schonken nog tijdens hun leven topstukken uit hun oeuvre, zodat zij hier in de toekomst met hun beste werk vertegenwoordigd zouden zijn.

Bron: Persbericht Kunstmuseum Den Haag, 2024

Informatie over de museumles

Ter voorbereiding van de museumles *Kijken met je handen*

Lesduur: 75 minuten
Groepen: 3 t/m 5
Behorend bij: de tentoonstelling *De Haagse School in een ander licht*

Deze lees- en verteltekst voorziet in:

- Informatie voor u als leerkracht over de museumles Kijken met je handen.
- Informatie voor u als leerkracht over de kunst van de Haagse School.
- Enkele lessuggesties voor de voorbereiding van uw klas op het museumbezoek.
- Een onderwijsplaat op basis van een illustratie

Inhoudelijke leerdoelen van de museumles:

- De leerlingen kijken naar en praten over schilderijen van de Haagse School. Zij vergelijken daarbij ook vroeger en nu en relateren het thema aan hun eigen buiten-ervaringen.
- De leerlingen kennen het verschil tussen een schets en een schilderij, en weten welke beeldende materialen daarbij worden gebruikt.
- De leerlingen selecteren mini-voorwerpen passend bij de voorstelling van een schilderij zowel als vanuit de fantasie. Zij kunnen hun keuze toelichten.
- De leerlingen bedenken en vertellen een verhaaltje naar aanleiding van het bovenstaande.
- De leerlingen maken een tekening naar beschouwing en/of fantasie.

De museumles sluit aan bij kerndoelen:

- Kunstzinnige oriëntatie
- Nederlands
- Oriëntatie op jezelf en de wereld

Vorbereitung für in der Klasse

Hoe verloopt museumbezoek met de klas?

Als u uw leerlingen een indruk wilt geven van hoe het Kunstmuseum Den Haag eruitziet en wat zij kunnen verwachten, kunt u op het Digibord een video laten zien die deel uitmaakt van ons digitale lesmateriaal: <https://www.kunstmuseum.nl/nl/indeklas>

Waar gaat de museumles over?

Als u uw leerlingen een idee wilt geven van wat voor soort kunst ze kunnen verwachten, kunt u de bijgevoegde illustratie van Charlotte Dematons uit ons kinderboek *Holland op z'n mooist – Op reis met de Haagse School* laten zien.

Suggesties om naar aanleiding daarvan te bespreken:

- Bij Haagse School denken de kinderen misschien wel aan hun eigen (Haagse) school. Hier gaat het om een andere betekenis van het woord school. Het gaat om kunstenaars die in en om Den Haag - vanuit dezelfde ideeën - dezelfde soorten landschap schilderden. School in dezelfde betekenis als: 'een school vissen'.
- Wat voor soort landschappen zien de kinderen in de illustraties van Charlotte Dematons? Van zee en strand (Scheveningen) met vissersboten tot aan landerijen en weidegebieden met schapen. Heb je zelf zo'n soort landschap weleens in het echt gezien? Ziet alles er nu nog zo uit?
- Naar gelang de leeftijd en het ontwikkelingsniveau kan het begrip horizon worden besproken. In alle landschappen zie je die terug. De horizon is de lijn die je ziet tussen de aarde (en het water) en de lucht erboven.

In een museum mag je de kunstwerken niet aanraken. Daarom heeft het Kunstmuseum een museumles verzonden waarbij je andere dingen juist wél mag vasthouden. We gaan tijdens de museumles testen hoe goed jullie kunnen kijken. Ogen open dus! Ook gaan we fijn tekenen, midden tussen de kunstwerken.

Illustratie van Charlotte Dematons uit kinderboek
Holland op z'n mooist – Op reis met de Haagse School,
2015, Uitgeverij Leopold & Kunstmuseum Den Haag

Isaac Israels (1865-1934), *Ezeltje rijden*, circa 1898-1900,
Olieverf op doek, Kunstmuseum Den Haag

Jan Hendrik Weissenbruch (1824-1903), *Strandgezicht*, 1887
Olieverf op doek, Kunstmuseum Den Haag

Anton Mauve (1838-1888), *Bomschuit op het strand. Scheveningen*, 1882, Olieverf op doek, Kunstmuseum Den Haag